

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 41/2020)

София, 14 октомври 2020 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 08.10.2020 г.	3
	(към 09.10.2020 г. за маслодаен слънчоглед и царевица за зърно)	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	4
1.4	Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле	4
1.5	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.6	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Есенна кампания	6
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
3.1	Износ и внос на зърнени и маслодайни култури	6
3.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	8
3.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	8
3.	Цени	10
3.1	Зърнени и маслодайни култури	10
3.2	Плодове и зеленчуци	11

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 08.10.2020 г.

(към 09.10.2020 г. за маслодаен слънчоглед и царевица за зърно)

1.1 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

По оперативни данни, към 09.10.2020 г. са прибрани близо 1,618 млн. тона маслодаен слънчоглед и 2,435 млн. тона царевица за зърно. Количествата са съответно с 5,3% и 15,1% под отчетените по същото време на миналата година, като негативният ефект от намаление на средните добиви вследствие на сухото време е частично компенсиран от увеличение на размера на реколтираните площи.

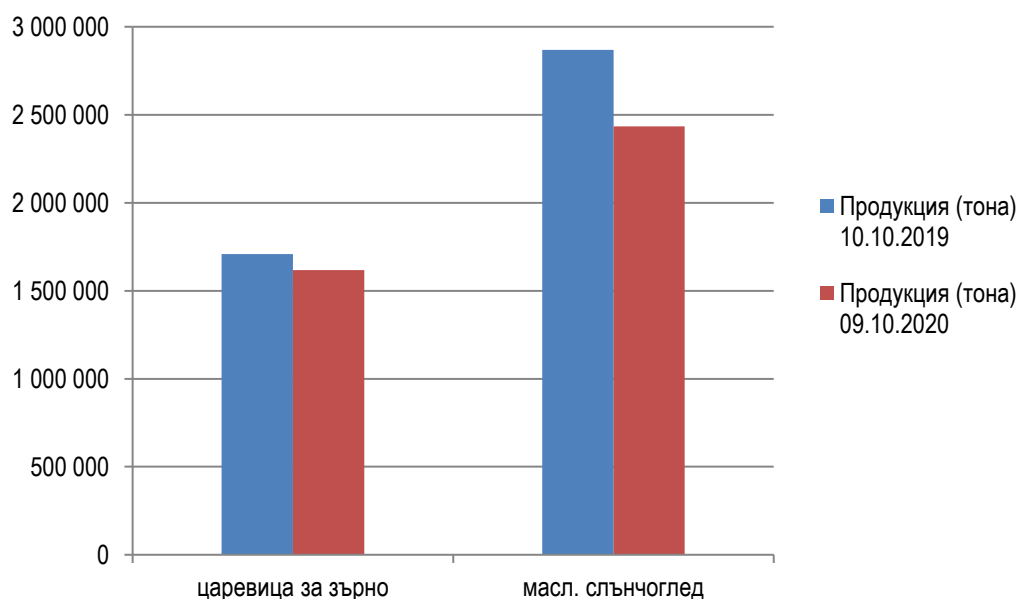
Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 09.10.2020 г.

	09.10.2020					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	809 744	799 022	98,7%	1 617 897	202	8,9%	7,7%	-5,3%	-12,2%
царевица за зърно	573 576	503 027	87,7%	2 434 811	484	25,9%	20,4%	-15,1%	-29,5%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 09.10.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

Последните оперативни данни сочат свиване на производството на трите основни типа тютюн - „Ориенталски“, „Вирджиния“ и „Бърлей“, с между 18% и 45,7% спрямо година по-

рано, в резултат от намаление както на реколтираните площи, така и на средните добиви от декар.

Площи и производство на тютюн към 08.10.2020 г.

	08.10.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 614	2 578	3 871	150	-15,4%	-16,3%	-18,0%	-2,0%
Тютюн-Вирджиния	1 259	1 234	1 459	118	-31,4%	-23,0%	-34,0%	-14,5%
Тютюн-Бърлей	280	262	506	193	-21,8%	-26,8%	-45,7%	-25,8%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Към 8 октомври 2020 г. продукцията от картофи е с 8,3% повече на годишна база, а тази от дини и пъпеши - съответно с 23% и 62,9%. При картофите това се дължи на повишения среден добив, а при дините и пъпешите – основно на по-големия размер засадени и реколтирани площи. Засега прибраните количества пипер и домати от открити площи изостават респективно с 2,4% и 26,8% спрямо година по-рано.

Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 08.10.2020 г.

	08.10.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	9 659	8 851	145 157	1 640	-6,0%	-6,0%	8,3%	15,2%
домати на открито	2 862	2 788	47 423	1 701	-16,9%	-18,1%	-26,8%	-10,6%
пипер на открито	2 581	2 568	40 137	1 563	-3,6%	-2,2%	-2,4%	-0,3%
дини	4 624	4 364	80 447	1 843	24,9%	22,4%	23,0%	0,5%
пъпеши	2 737	2 712	26 809	989	52,3%	53,2%	62,9%	6,3%
ягоди на открито	698	698	5 263	754	-34,7%	-29,6%	-37,1%	-10,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.4 Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле

До момента в оранжерии са произведени 37 576 тона домати и 42 119 тона краставици. В ход е трето зареждане с краставици и домати в оранжерии.

Продължава реколтирането на открити площи, засадени с краставици и зеле, като са прибрани съответно 10 768 тона и 13 141 тона.

Площи и производство на оранжерийни домати, краставици (от открити площи и оранжерии) и зеле към 08.10.2020 г.

	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
домати в оранжерии	454	495**	37 576	7 591
краставици в оранжерии	276	429**	42 119	9 818
краставици на открити площи*	777	763	10 768	1 411
зеле	1 359	529	13 141	2 484

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК

Забележка: За културите оранжерийни домати, краставици и зеле не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

* включва и корнишони

** Данните са за разгънати реколтирани площи.

1.5 Площи и производство от трайни насаждения

При трайните насаждения и етерично-маслените култури, обхванати от оперативното наблюдение, се отчитат разнопосочни тенденции спрямо същия период на миналата година. Производството на круши и сливи бележи чувствителен ръст на годишна база – съответно с 27,2% и 50,3%, вследствие на съчетание от увеличение както на реколтираните площи, така и на средните добиви. От друга страна, продукцията от ябълки, грозде (винено и десертно), праскови и малини е в границите от 21% до 43,2% под миналогодишната.

Към 8 октомври 2020 г. са прибрани 4 582 тона орехи.

Площи и производство от трайни насаждения към 08.10.2020 г.

	08.10.2020				Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	3 490	2 907	25 051	862	-8,9%	-21,1%	-13,4%
круши	604	399	2 380	596	13,2%	27,2%	12,2%
праскови	**	2 877	21 668	753	-29,6%	-28,9%	0,9%
сливи	11 139	7 863	54 484	693	21,7%	50,3%	23,5%
орехи	15 258	3 044	4 582	151	*	*	*
малини	1 940	1 937	5 933	306	-7,4%	-39,4%	-34,6%
лозя винени	**	28 612	155 493	543	-29,4%	-27,7%	2,3%
лозя десертни	2 829	2 687	14 073	524	-35,7%	-43,2%	-11,5%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

*За орехите не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

** Данните за засадени площи с винени лозя и праскови ще бъдат уточнени в следващия бюлетин.

1.6 Площи и производство от етерично-маслени култури

Събраната до момента продукция от лавандулови насаждения възлиза на 69 249 тона - с 2,3% по-малко на годишна база, поради по-ниския среден добив.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 08.10.2020 г.

	08.10.2020				Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	20 889	16 175	69 249	428	15,6%	-2,3%	-15,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

2. Есенна кампания

Към 8 октомври 2020 г. площите, засети с основните есенни култури, изостават в границите от 19,7% (маслодайна рапица) до 67,9% (ръж) спрямо същия период на миналата година.

Засети площи с есенници към 08.10.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., ха

Култура	10.10.2019	08.10.2020	Изменение
пшеница	253 950	90 598	-64,3%
ечемик	28 055	12 509	-55,4%
маслодайна рапица	74 668	59 923	-19,7%
ръж	636	204	-67,9%
тритикале	1 928	739	-61,7%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХГ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Износ и внос на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Износът на пшеница, ечемик и рапица през Пристанище Варна¹ остава в застой за поредна седмица. Общо изнесеното количество пшеница през порта от началото на текущия пазарен сезон до 11 октомври 2020 г. е с 59,6% по-малко на годишна база, докато при ечемика е налице ръст от близо 78%. Все още не са преминавали товари с рапица от новата реколта.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 11.10.2019	29.06.2020 – 11.10.2020	Изменение на годишна база
пшеница	875 671	353 794	-59,6%
ечемик	36 968	65 728	77,8%
рапица	112 297	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени култури - по морски, речен и сухоземен път), през първия месец на пазарната 2020/21 година (юли 2020 г.) са изнесени общо 627,1 хил. тона пшеница, 44,5 хил. тона ечемик и 1,4 хил. тона рапица. Количествата са съответно с 18,8%, 15,1% и 98% по-малко в сравнение със същия период на миналия сезон.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2020/21 пазарна година

Независимо от липсата на преминали товари през последната седмица, общият експорт на царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на текущия пазарен сезон до момента е съществено над миналогодишния - с 29,8%. Засега през порта не е реализиран износ на слънчоглед от новата реколта.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 11.10.2019	31.08.2020 – 11.10.2020	Изменение на годишна база
царевица	136 215	176 795	29,8%
слънчоглед	-	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Към 11 октомври 2020 г. не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

2019/20 пазарна година

Според предварителните данни на НСИ, от септември 2019 г. до юли 2020 г. извън страната са реализирани 2 679,3 хил. тона царевица и 838,2 хил. тона слънчоглед, което е респективно с 23,9% и 28,1% повече на годишна база.

3.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на юли 2020 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури – реколта `2020 през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

2020/21 пазарна година

По предварителни данни на НСИ, през м. юли 2020 г. са внесени 3,1 хил. тона пшеница - с 88% по-малко в сравнение с аналогичния период на 2019 г. Макар да нараства над три пъти на годишна база, вносът на рапица остава сравнително малък - 13,4 хил. тона. През първия месец на новата пазарна година не са отчетени доставки на ечемик от чужбина.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2019/20 пазарна година

През периода септември 2019 – юли 2020 г. вносът на царевица в страната се свива с 28,9% на годишна база, до 18,9 хил. тона. Същевременно, доставките на слънчоглед нарастват над два пъти и половина, достигайки 744,4 хил. тона.

3.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – юли 2020 г. в страната са внесени 176,6 хил. тона пресни зеленчуци и 205,8 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 2,7% повече и с 1,4% по-малко в сравнение със същия период на 2019 г.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – юли 2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., тона

Поток	Продукти	януари – юли 2019	януари - юли 2020	Изменение
Внос	пресни зеленчуци	171 910	176 606	2,7%
	пресни плодове	208 644	205 782	-1,4%
Износ	пресни зеленчуци	24 027	22 611	-5,9%
	пресни плодове	30 274	26 937	-11,0%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

При пресните зеленчуци, най-значително в количествено изражение нарастват доставките на домати – с 4,1 хил. тона (8%), краставици и корнишони – с 2,6 хил. тона (17,4%), пиперки – с близо 2,5 хил. тона (17,5%) и картофи – с 1,3 хил. тона (4,2%). По-

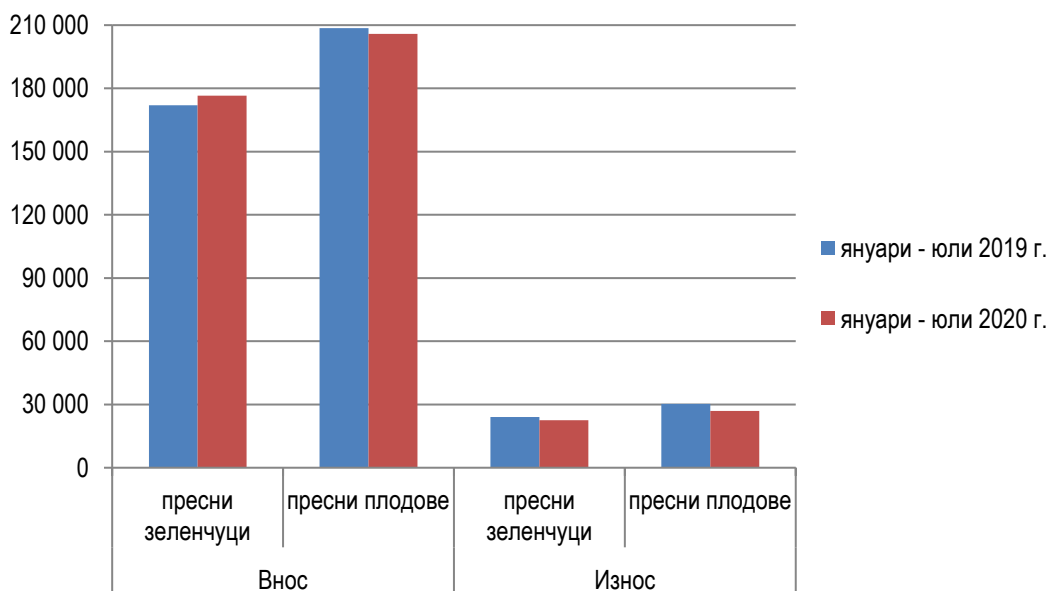
големи са и внесените количества моркови и репи, патладжани, тикви и чесън - в границите от 4,2% до 57,7%. От друга страна, вносът на лук и шалот намалява с 4,2 хил. тона (20,1%).

Над половината от целия внос на пресни плодове за седемте месеца на 2020 г. се формира от цитрусовите плодове и бананите – общо 107 хил. тона, което е с 8,3% повече на годишна база. Доставкаите на ябълки спадат с близо 15 хил. тона (35,3%) в сравнение с аналогичния период на 2019 г. Сред останалите по-важни плодове, вносът на праскови, ягоди, пъпеши, кайсии и череши се свива с между 4,2% и 27,6%, докато този на дини, сливи, круши, грозде и черупкови плодове нараства в рамките на 18,5% - 27,2%.

През първите седем месеца на 2020 г. износът на пресни зеленчуци намалява с 5,9% на годишна база, до 22,6 хил. тона, а този на пресни плодове – с 11%, до 26,9 хил. тона.

Общият износ на пресни зеленчуци се свива най-вече в резултат от спад на реализираните извън страната бобови зеленчуци (основно грах) - с 3,8 хил. тона или 83,7%. По-малки количества се отчитат и при картофите – с 67,4%, лука – с 51,9% и гъбите – с 31,1%. Същевременно, износът на домати, зеле, краставици, тикви, пиперки, моркови и сладка царевица се увеличава в границите от 4% при домати до над тринадесет пъти при сладката царевица.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Намалението на експорта на пресни плодове на годишна база е свързано основно с по-малкото изнесени количества дини – с 5,6 хил. тона (62,3%) и череши – с 1,3 хил. тона (61,2%). Свива се и реализацията извън страната на кайсии и черупкови плодове, респективно с 28,9% и 32,4%. Регистрираният износ на цитрусови плодове (представляващ реекспорт) се увеличава с 12,1%, формирайки над 61% от целия износ за седемте месеца на 2020 г. Експортът на праскови и вишни е над два пъти повече спрямо аналогичния период на 2019 г., а този на ягоди – с 30,2%.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

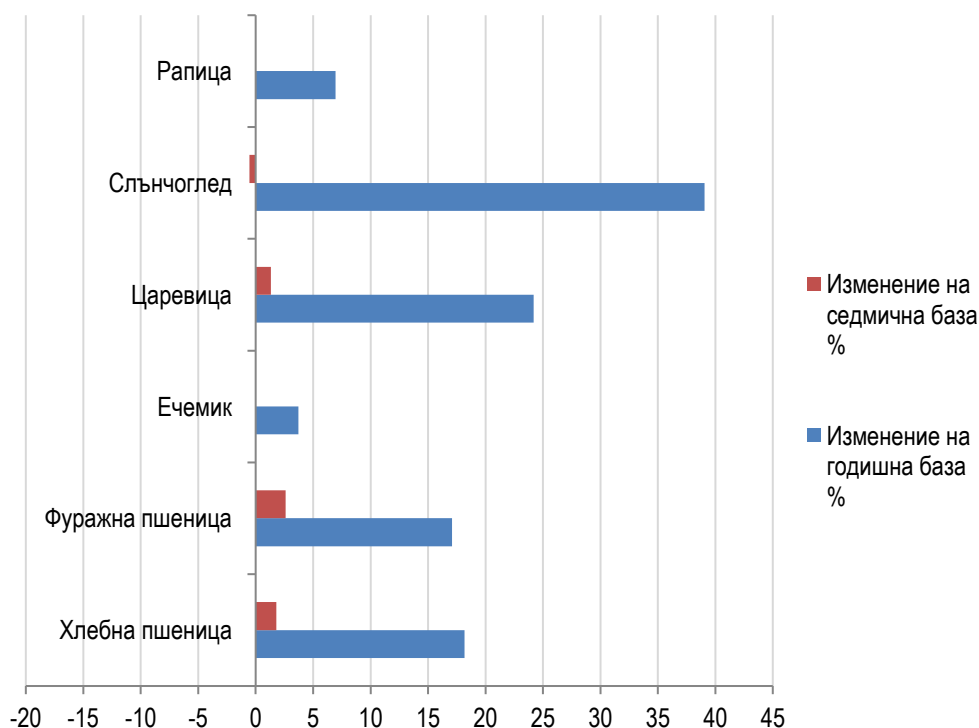
Към 7 октомври 2020 г. средната изкупна цена на слънчогледа за страната се стабилизира около нивото от предходната седмица с незначително отклонение надолу от 0,5%, а тези на пшеницата и царевичата отбелязват леко повишение, в рамките на 1,3% - 2,6%. Без промяна на седмична база остават цените на ечемика и рапица.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 07.10.2020 г., лв./тон без ДДС

	09.10.2019	30.09.2020	07.10.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
хлебна пшеница	286	332	338	18,2	1,8
фуражна пшеница	269	307	315	17,1	2,6
ечемик	268	278	278	3,7	0,0
царевица	248	304	308	24,2	1,3
слънчоглед	540	755	751	39,1	-0,5
рапица	676	723	723	7,0	0,0

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 07.10.2020 г.

Основните зърнени и маслодайни култури продължават да се търгуват на по-високи цени, отколкото по същото време на миналата година. Най-значително поскъпване на годишна

база е налице при слънчогледа – с 39,1%, следвано от това при пшеницата и царевичата – с между 17,1% - 24,2%.

3.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните изменения на цените на едро на основните плодове и зеленчуци, предлагани на тържищата в страната, са преобладаващо в посока надолу. Понижението на цените на седмична база е в границите от 1,5% до 16,3%, най-чувствително при десертното грозде, ябълките и краставиците от открити площи. Същевременно, прасковите поскъпват с 31,5%, а зеленият пипер, оранжерийните домати и картофите - с между 2,7% и 8,2%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 09.10.2020 г., лв./кг

	11.10.2019	02.10.2020	09.10.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,65	0,61	0,66	1,5	8,2
картофи (пресни)	*	*	*	-	-
домати (оранжерийни)	2,44	1,96	2,08	-14,8	6,1
домати (открити площи)	1,22	1,37	1,29	5,7	-5,8
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	1,10	1,32	1,30	18,2	-1,5
краставици (открити площи)	*	1,24	1,10	-	-11,3
пипер (зелен)	1,22	1,11	1,14	-6,6	2,7
пипер (червен)	1,55	1,37	1,27	-18,1	-7,3
зеле	0,63	0,62	0,61	-3,2	-1,6
дини	*	0,63	0,57	-	-9,5
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	1,65	2,17	-	31,5
череша	*	*	*	-	-
ябълки	0,94	1,38	1,22	29,8	-11,6
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	1,20	1,60	1,34	11,7	-16,3

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Към 9 октомври 2020 г. цените на едро на десертното грозде, оранжерийните краставици и ябълките са в рамките на 11,7% - 29,8% над нивата отпреди една година. По-слабо поскъпване е налице при картофите и полските домати, съответно с 1,5% и 5,7%.

Зелето, пиперът (зелен и червен) и оранжерийните домати се търгуват на цени, с между 3,2% и 18,1% под миналогодишните.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 09.10.2020 г.

